

Boezemwater

Een boezemwater is een grotere waterloop die dient als tijdelijke berging van overtollig polderwater. Boezemwater wordt via sluzen, met of zonder gemaal, op het buitenwater geloosd. Soms gaat het water eerst naar een andere, op hetzelfde niveau liggende boezem of naar een hoger gelegen voorboezem. Bij droogte wordt boezemwater in de polder gelaten. Boezemwateren zijn vrijwel altijd in beheer van een waterschap. Ze grenzen wel aan boerenland.

Doelstellingen

- afvoer en (tijdelijke) berging van overtollig water
- water- en oeervervegetatie
- leef-, voortplantings-, voedsel- en verplaatsingsmilieu voor waterplanten, weekdieren, insecten, vissen, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren
- behoud van cultuurhistorische waarde

Winst voor de natuur

Omdat boezemwateren meestal grotere wateren zijn, komen hierin grotere en andere vissen voor dan in kleinere watergangen. De aanwezigheid van schoon en helder water is hiervoor een vereiste. Veel eendensoorten, zoals kuifeend, tafeleend, slobbeend en wilde eend maken gebruik van het water om te rusten en te foerageren. De oevers van boezemwateren hebben vaak een interessante begroeiing van voornamelijk riet en lisdodde. Daartussen staan planten van natte ruigte als moerasspirea, koninginnenkruid en kattestaart. In meer voedselarme omstandigheden groeit ook dotterbloem. In deze oeervervegetatie nestelen vaak allerlei zangvogels als rietgors, rietzanger en kleine en grote karekiet. Daarnaast ook vogels als meerkoet en waterhoentje.

Meest geschikte lokaties

- boezemwateren met een natuurlijke oever: deze zijn voor veel planten en dieren geschikt;
- boezemwater aan kapse kanten van graslandpercelen: aansluitend aan de oeervervegetatie kan een deel van het perceel extensief worden beheerd;
- boezemwateren met pleziervaart of langs fiets- en wandelpaden.

A. van Rees, melkveehouder te Brandwijk (ZH): *“ik beheer nu sinds vorig jaar in totaal vijf kilometer boezemkade. Dat doe ik met het oog op planten, dus de bemesting is nihil. Ik maai, afhankelijk van de hoeveelheid, twee tot vier keer per jaar. Het maaisel voer ik aan jongvee. Voor dat beheer krijg ik een vergoeding van het waterschap. Het slootschoningsmateriaal uit de kadesloot gebruik ik om een vooroever te maken in mijn brede poldersloten zodat daar geen afslag kan optreden. Na één jaar zie je natuurlijk nog weinig, maar het spreekt me wel aan. Bloeiende planten geven het landschap een mooie aanblik.”*

Beheer van boezemwater

Natuurgericht beheer van boezemwateren houdt meestal in dat de oever natuurvriendelijk wordt beheerd. Dit is vooral een taak van het waterschap, maar u kunt daaraan als boer ook bijdragen.

- **Voorkom bemesting van de oeervegetatie.**

Ontzie bij het bemesten van het aanliggende grasland de kaden en oevers van boezemwateren zoveel mogelijk. Blijf ver genoeg uit de kant.

- **Voorkom vervuiling**

Loos geen afvalwater direct op het boezemwater. Spoel geen machines, lege tanks en dergelijke met boezemwater. Voorkom dat er bestrijdingsmiddelen in het water terechtkomen bij het bespuiten van het aangrenzende perceel. Zorg dat bij het vullen van de spuittank geen gif in het water stroomt.

- **Maai de oeervegetatie**

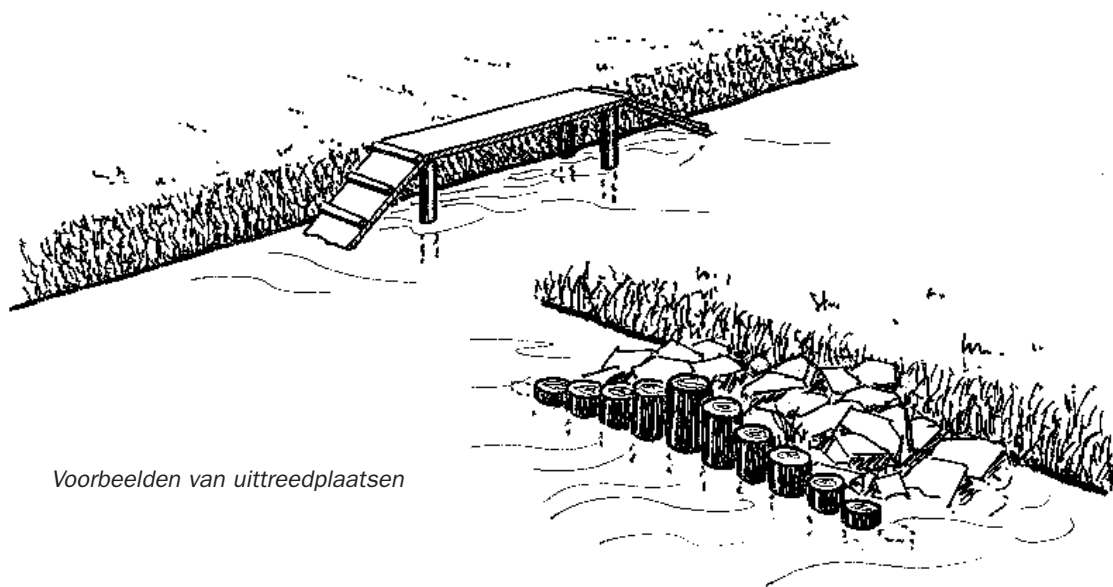
Maai de oeervegetatie jaarlijks in de winterperiode. Voer het gewas af. Laat een deel (bijvoorbeeld 10%) van de vegetatie staan: deze dient als schuil- en overwinteringsplaats voor allerlei dieren, vooral insecten. Later nestelen er vogels, zoals het baardmannetje in zulk overjarig riet.

- **Maak een natuurvriendelijke (voor)oever**

Ontbreekt een afdoende oeervegetatie, leg een natuurvriendelijke oever aan. Dat is beter dan het aanbrengen van een steile beschoeiing met uitreedplaatsen.

- **Zorg voor uitreedplaatsen**

Is de aanleg van een natuurvriendelijke oever niet mogelijk, maak dan bij een steile, beschoei- de oever enkele uitreedplaatsen voor bijvoorbeeld hazen en reeën.

Voorbeelden van uitreedplaatsen

Arbeid en financiering

De voor het beheer van een boezemwater benodigde arbeid hangt vooral af van het type machine en het soort onderhoud. Een trekker met een maaikorf kan alleen de vegetatie aan de kant maaien en doet ongeveer een half uur over 250 strekkend meter maaien. Een baggerboot voor groot onderhoud heeft een kleinere capaciteit per uur. Op dit moment is er geen specifieke regeling voor het beheer van boezemwateren. Mogelijk kunt u wel een beroep doen op een provinciale regeling voor het beheer van landschapselementen. Informeer bij uw adviseur.